

Đề bài

Phân tích nhân vật T'nú
trong truyện ngắn

“Rừng xà nu”

của

Nguyễn Trung Thành.

Bài làm

Tây Nguyên là miền đất từng sản sinh ra những thiên trường ca bất hủ như “*Dam San*”, “*Xing Nhã*”... Tây Nguyên cũng là mảnh đất sản sinh ra những người con anh hùng bất khuất qua hơn trăm năm chiến đấu chống xâm lược từ Pháp đến Mỹ. Là nhà văn có hàng chục năm gắn bó với chiến trường Tây Nguyên, Nguyên Ngọc (bút danh sau này là *Nguyễn Trung Thành*) đã có được hai tác phẩm sắc sảo viết về Tây Nguyên: tiểu thuyết “*Đất nước đứng lên*” trong Kháng chiến chống Pháp, với nhân vật chính là Núp và truyện ngắn “*Rừng xà nu*” trong Kháng chiến chống Mỹ, với nhân vật chính là Tnú.

Tnú vốn là một đứa trẻ sớm mồ côi của làng Xô Man. Tnú sẽ không có cuộc đời của mình nếu như không có sự cuu mang đùm bọc của nhân dân làng Xô Man. Nuôi sống Tnú và cho Tnú lớn lên là sữa từ những bầu sữa của những người mẹ Xô Man, là bắp, gạo của nương rẫy làng Xô Man. Làng Xô Man cho Tnú tình thương yêu, dạy cho Tnú biết đi, biết nói, biết yêu ghét, biết cầm dao chặt cây làm rẫy, biết bắt con chim, bẫy con thú. Tnú nợ nhân dân Xô Man tất cả cuộc đời. Như một cây xà nu non dại lớn lên giữa sự che chở, đùm bọc của rừng núi xà nu, Tnú trở thành một cậu bé rồi một chàng trai Tây Nguyên khỏe mạnh, dũng cảm, như hình ảnh những chàng trai Tây Nguyên vẫn được nhắc tới trong những truyện kể bên bếp lửa nhà rông.

Nói như cách nói của cụ Mét, già làng Xô Man, “*cái bụng Tnú trong như nước con suối chảy qua làng Xô Man*”. Tnú gắn bó với làng Xô Man, từ người già đến người trẻ, bằng tất cả tâm hồn mình, bằng tất cả lòng biết ơn đối với những người đã ban cho mình cuộc đời. Nếu cuộc sống vẫn tuôn chảy bình thường như nước của những con suối ở Xô Man, Tnú sẽ sống như bao nhiêu người làng Xô Man từng sống, làm bạn của Mai, làm một người chồng, một người cha, một người làng tốt bụng, đi làm nương làm rẫy, bắt con cá, bẫy con thú, góp phần mình trong cuộc đấu tranh để duy trì và phát triển nhịp sống muôn đời của làng Xô Man.

Tnú gắn bó với Cách mạng, yêu thương cán bộ cách mạng, cũng tự nhiên như người ta uống dòng nước từ trong nguồn núi. Tnú yêu những gì, những ai mà người Xô Man yêu, bởi chắc chắn đó phải là người tốt, điều tốt. Một bọn người ác đã đến làng Xô Man. Chúng muốn đẩy người làng Xô Man ra khỏi cách mạng. Chúng đốt phá những ngôi nhà ở Xô Man, đốt phá rừng xà nu của người Xô Man, bắn giết, tù đày những người tốt của làng Xô Man, dùng súng đạn để bao vây làng Xô Man, không cho bất kỳ ai đến với cách mạng, tiếp tế cho cán bộ cách mạng ở trong rừng. Làng Xô Man quyết chống lại kẻ ác, quyết một lòng theo Cách mạng, bảo vệ cách mạng, Tnú cũng quyết bảo vệ Cách mạng. Trải qua gần một thế kỷ dưới gông cùm áp bức của thực dân Pháp, rồi đi theo Cách mạng đánh Pháp để đổi đời, người làng Xô Man không thể chọn con đường nào khác.

Khát khao sống để trả cái ơn sâu cả cuộc đời cho làng Xô Man, Tnú cũng khát khao bảo vệ Cách mạng, tình cảm ấy thật hồn nhiên và cũng thật mãnh liệt nơi Tnú. Với bản chất nhanh nhẹn, mưu trí của một cậu bé đã quen đương đầu với những khó khăn trong cuộc sống, Tnú càng nhanh nhẹn mưu trí trong việc bảo vệ Cách mạng. Cùng với Mai, người bạn gái nhỏ của mình, Tnú vượt qua mọi vòng vây của kẻ thù để mang gạo muối tiếp tế cho cán bộ trong rừng. Tình yêu làng và Cách mạng đã cho Tnú lòng dũng cảm để không còn biết sợ hãi trước quân thù. Tnú đã thực sự đến với Cách mạng. Tnú ước ao được trở thành người cách mạng. Đó là cách tốt nhất, cách duy nhất vào lúc này để cậu bé có thể bảo vệ những gì mà cậu bé yêu thương. Một cử chỉ thật ngây thơ đến buồn cười nhưng chứa đựng một ý nghĩa thật nghiêm túc và cảm động: bực bội vì cố học mà vẫn không nhớ được chữ, Tnú đã đập đến chảy máu cái đầu của mình mà em cảm thấy nó ngu quá. Khát khao Cách mạng đến như thế là cùng!

Bước từ tuổi niên thiếu lên tuổi trưởng thành, Tnú là một chàng trai trưởng thành cả về thể chất lẫn tâm hồn. Tnú rắn rỏi, cường tráng, Tnú cũng thực sự giác ngộ cách mạng. Trở thành chồng Mai rồi thành người cha của một đứa nhỏ, Tnú càng gắn bó với làng, gắn bó với cách mạng: để giữ yên cuộc sống gia đình, để bảo vệ tương lai cho con mình, Tnú phải chiến đấu để bảo vệ làng Xô Man, bảo vệ cách mạng. Dù cuộc đấu tranh vũ trang chưa bắt đầu, Tnú đã mài sắc những lưỡi mác cho làng Xô Man để sẵn sàng cho cuộc chiến đấu mà Tnú biết rằng nhất định phải xảy đến. Phục tùng kỷ luật cách mạng, Tnú cùng trai làng cất giấu những câu mác trong rừng xà nu, kìm giữ cơn uất hận của mình trước những hành động ngày càng man rợ của quân thù. Thật là một thử thách ghê gớm đối với Tnú khi, từ trong rừng xà nu, phải chứng kiến cảnh lính giặc bắt bớ, khảo tra người làng Xô Man trong đó có Mai, vợ anh và đứa con nhỏ mà Mai ôm trên người. Tnú đã phải bấu chặt tay vào cây rừng để khỏi xông ra khi những bóng súng của bọn lính quật vào người Mai.

Tuy vậy, cái gì cũng có giới hạn, đặc biệt là sự kiên nhẫn phải ghìm lại nỗi phẫn uất chính nghĩa của con người. Khi những bóng súng man rợ quật trúng vào thân hình đứa bé mà Mai đã hết sức giữ gìn, thì không còn gì có thể giữ được cơn bùng nổ trong tâm hồn Tnú. Tnú xông thẳng vào giữa bọn lính, không chỉ với cơn giận vừa bùng nổ, mà bằng tất cả lòng căm hờn đã được nén lại từ hàng bao năm trời của một con người, của một cộng đồng. Trong hiệp chiến đấu đơn độc này, Tnú thất bại: Tnú bị bọn lính bắt được. Chúng tra tấn anh bằng một cực hình khủng khiếp: tẩm nhựa xà nu lên mười ngón tay Tnú rồi đốt. Không thèm kêu một tiếng, Tnú mở mắt trừng trừng nhìn mười ngón tay mình rưng rục cháy như mười ngọn đuốc. Chỉ đến khi nỗi đau đớn đã thấm đến tận cùng gan ruột, trước khi ngất đi, Tnú mới kêu thét lên một tiếng.

Lạ thay, tiếng hét của Tnú đã trở thành một lời kêu gọi mạnh mẽ vô cùng. Tiếng hét ấy như vang động khắp mặt đất, bầu trời, vang động đến mọi tâm hồn. Tiếng hét ấy là hiệu lệnh cho cuộc chiến đấu bắt đầu: không thể tiếp tục im lặng được nữa; im lặng là chết. Vung lên những ngọn mác đã được mài sắc không chỉ bằng đá núi, mà bằng cả lòng căm thù sôi sục, trai làng Xô Man từ rừng xà nu tràn ra, xông vào tiêu diệt hết bọn lính.

Truyện “*Rừng xà nu*” của Nguyễn Trung Thành được mở đầu và kết lại bằng một sự việc đầy ý nghĩa tượng trưng: sau những năm xa làng Xô Man đi chiến đấu, Tnú trở về Xô Man với tư cách một anh bộ đội nghỉ phép về thăm làng. Như cách nói của cụ Mết, vị già làng, những đầu ngón tay bị đốt cháy của Tnú không còn mọc lại được nữa, nhưng Tnú thì đã lớn lên rất nhiều, Tnú đã là một người lính trong đạo quân chính nghĩa bách thắng của nhân dân Tây Nguyên, nhân dân Việt Nam, đang đương đầu và chiến thắng cuộc chiến tranh tàn bạo của bọn cướp nước. Tnú đã là một cây xà nu cao lớn giữa rừng xà nu hùng vĩ và bất khuất của làng Xô Man. Vượt lên bao bom đạn, lửa cháy và đồng bão, rừng xà nu vẫn tiếp tục lớn lên. Bên ngọn lửa nhà sàn, người kiểm tra giấy phép của Tnú không là ai khác mà chính là Dít, em gái của Mai. Ngày Tnú ra đi, Dít còn là một cô bé gầy còm, nay là một cô gái khỏe mạnh, rắn rỏi, bí thư chi bộ Đảng, người tượng trưng cho ý chí chiến đấu của làng Xô Man. Đó là hình ảnh tuyệt đẹp của một thế hệ cây xà nu mới trưởng thành của rừng xà nu.

Tnú là một con người nhỏ bé và giản dị như bao nhiêu con người nhỏ bé và giản dị của làng Xô Man. Tnú là đứa con của làng Xô Man, của miền đất Tây Nguyên bát ngát. Tuy vậy, trong những nét bình dị của Tnú, ta lại thấy một chất huyền thoại thấp thoáng từ đầu đến cuối câu chuyện về cuộc đời và nhân cách Tnú. Bất kì một cuộc chiến đấu chính nghĩa nào cũng sản sinh ra huyền thoại, huống chi một cuộc chiến đấu như cuộc kháng chiến chống Mỹ của nhân dân Việt Nam, huống chi một cuộc chiến đấu trên một miền đất đã từng sinh ra lớp lớp nhân vật huyền thoại!

Từ Nguyên Ngọc làm người đọc thích thú và cảm động vì một nhân vật anh hùng Núp, Nguyễn Trung Thành lại làm người đọc cảm động và thích thú vì nhân vật Tnú trong truyện ngắn “*Rừng xà nu*”. Ra đời rất sớm khi cuộc đấu tranh cách mạng chống Mỹ – ngụy vừa mới bắt đầu ở miền Nam và như một ngọn lửa đóng góp vào cuộc đấu tranh ấy, đến nay, sau gần bốn mươi năm, tác phẩm và nhân vật của Nguyễn Trung Thành vẫn còn để một dấu ấn sâu đậm trong nền văn xuôi hiện đại Việt Nam.